

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Стоил Мавродиев, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.2. Психология
докторска програма Педагогическа и възрастова психология.

Автор: Мила Златева

Тема: „Нагласи и дискриминационни практики към етнически различните деца“

Научен ръководител: доц. д-р Юрий Янакиев, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният от Мила Златева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва дисертация, автореферат, автобиография и др. Процедурата е законосъобразна.

2. Актуалност на тематиката

Макар да декларираме, че се придържаме към общочовешките и европейските ценности, в нашето общество (както и в много други страни) все още е на лице дискриминация по пол, етнически произход и др., които се наблюдават в редица социални практики, т.ч. в образователните институции. Както добре отбелязва докторантката, това са социално-психологични феномени, които имат различни измерения, те са устойчиви и дълбоко вкоренени в човешката природа. В същото време това е „чувствителна“, деликатна тема. Изследването на този проблем в широк социален контекст и в частност – в образователната система само по себе си е предизвикателство, което изисква научна смелост!

Темата на дисертационния труд безспорно е актуална за нашата психологическа наука, и практика. Подобно целенасочено изследване не е реализирано у нас.

3. Познаване на проблема

Мила Златева демонстрира отлично познаване на проблема за нагласите и дискриминацията на деца от различни етноси. Изключително компетентно и задълбочено са изследвани основните конструкти - „стереотип“, „предразсъдък“, „нагласа“, „дискриминация“. Въпросите за мултикултурното образование са разгледани както в глобален, така и в национален контекст. Чрез представяне на актуални данни е очертана е реалистична картина на ситуацията в

България, което е позволило на докторантката да интерпретира въпросът за сегрегацията в образователната система, а също и политиките за десегрегация.

4. Методика на изследването

Дизайнът на емпиричното изследване разкрива добре осмислена и оригинална концепция на научния труд.

Целта, задачите и хипотезите са формулирани прецизно.

Използвани са релевантни методи за емпирично събиране на данни; скалите проучват образователните дистанции, мултигруповата етническа идентичност и нагласите на педагозите спрямо децата от различни етноси. Статистическите процедури съответстват на целта на изследването.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд има класическа структура и е разгърнат в общ обем от 379 страници. В съдържателно отношение са обособени 4 основни глави. Теоретичният анализ показва задълбочено познаване на въпросите, свързани с генезиса и спецификата на прояви на стереотипите и предразсъдъците. Основен акцент в научния труд са втора и трета глави, които разкриват предразсъдъците в съвременната ни образователна система. Представена е психологията на мултикултурното образование и свързаният с педагогическата практика „Пигмалион ефект“.

Дизайнът на изследването е релевантен на основната концепция на труда. Целите, задачите и хипотезите са логически свързани.

Получени са богати и ценни за педагогическата ни практика резултати от емпиричното изследване, които разкриват картината на отношението към етнически различните деца, проблемите, свързани с тяхното приемане, интегриране и равнопоставяне сред другите ученици. Данните са подложени на съответни статистически процедури.

Докторантката демонстрира отлични аналитични способности и е съумяла да отиде отвъд цифрите.

Направените изводи имат теоретична и приложна насоченост.

Приносите на докторантката могат да бъдат обобщени по следния начин:

- Направен е задълбочен теоретичен анализ на основните конструкти, като същите са изследвани в пространството на образователната система и педагогическа практика в България;

- Апробирани са скали за изследване на учители, работещи в мултикултурна среда;

- Разкрити са взаимовръзки между собствените нагласи на учителите и отношението, и поведението им спрямо етнически различни деца.

Приносите имат теоретична и подчертано практическа стойност, като докторантката е посочила как биха могли да бъдат прилагани в практиката получените резултати.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените 6 публикации са пряко свързани с тематиката на научния труд. Същите са публикувани в сборници и научни списания.

Дисертационния труд е дело на докторантката. Приносите и получените резултати са нейна лична заслуга.

7. Автореферат

В структурно отношение авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията. Представени са основните теоретични постановки, дизайна и резултатите от собственото проучване.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на авторката да публикува своята дисертация като монография и да продължи изследванията си в тази посока.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертацията е реализирана на високо научно равнище и отговаря на утвърдените изисквания за подобен научен труд; съдържа научни и научно-приложни резултати.

Мила Златева притежава висока психологична грамотност и изследователски компетентности.

Предвид на горното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, и ще гласувам ЗА присъждането на образователната и научна степен 'доктор' на Мила Златева по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология; докторска програма Педагогическа и възрастова психология.

31.05.2021 г.

Изготвил становището:

доц . д-р С. Мавродиев